

***Liedon kaupungin
kotouttamisohjelma
2023-2025***

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Kotouttamisen edistäminen	5
2.1.	Kotouttamista ohjaava lainsäädäntö	5
2.2.	Kotouttamista ohjaavat strategiat	6
3.	Katsaus Liedon kaupungin maahanmuutto- ja pakolaistilanteeseen..	7
4.	Liedon kaupungin kotouttamista edistävät palvelut	9
4.1.	Alkuvaiheen palvelut maahanmuuttajille – palvelutarpeen arviointi	9
4.1.1	Ohjaus ja neuvonta	9
4.1.2.	Alkukartoitus	9
4.1.3.	Tulkkauspalvelut	10
4.2.	Sivistys- ja varhaiskasvatuspalvelut	10
4.2.1	Varhaiskasvatus	10
4.2.2.	Esiopetus	11
4.2.3.	Perusopetus	12
4.3.	Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut	15
4.3.1.	Kulttuuripalvelut	16
4.3.2.	Liikuntapalvelut	16
4.3.3.	Nuorisopalvelut	16
4.3.4.	Kirjastopalvelut	17
4.4.	Työllisyyspalvelut	18
4.5.	Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	19
4.6.	Asuminen ja tekniset palvelut	19
4.7.	Kolmannen sektorin palvelut	20
4.7.1.	Seurakunta	20
4.7.2.	Suomen Punainen Risti (SPR)	20
4.8.	Muut palvelut	21
5.	Liedon kaupungin kotouttamisen edistämisen toimenpide- suositukset ja seuranta	22
5.1.	Kotouttamispalveluiden koordinointi	22
5.2.	Toimenpidesuositukset	22
5.3.	Seuranta	22

1. Johdanto

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla kunnassa voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelmassa on otettava huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahan muuttaneet oleskelun perusteesta riippumatta.

Kuntien kotouttamisohjelman laatimisen lähtökohtana on laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). *Lain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa kerran valtuustokaudessa.* Kunta on oikeutettu valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti, mutta korvausten saaminen edellyttää voimassa olevaa kotouttamisohjelmaa. Liedon kaupungin edellinen kotouttamisohjelma on tehty vuosille 2018–2021 ja se tehtiin ELY-keskuksen koordinoimana yhteistyössä Turun seudun kuntien kanssa.

Lakia kotoutumisen edistämisestä ollaan uudistamassa ja uuden lainsäädännön on tarkoitus astua voimaan vuoden 2024 lopussa.

Kunnan vastuulla olevat tehtävät 1.1.2023 alkaen:

- Kunnan tehtävänä on edelleen asumisen järjestäminen pakolaisille.
- Kotoutumissuunnitelmien laatiminen työvoiman ulkopuolisten henkilöiden osalta.
- Kuntalain mukaiset palvelut kuten kasvatus- ja opetuspalvelut sekä yhteypalvelut mm. vapaa-aikapalvelut.
- Kiintiöpakolaisten vastaanottoon liittyvä päätöksenteko.

Liedon kaupungin Kotouttamisohjelmaa vuosille 2023–2025 on lähdetty päivittämään elokuussa 2022. Päivitystyöryhmään kuuluivat edustajat kaupungin sivistys-/vapaa-aika, työllisyys- ja tekniseltä toimialalta sekä seurakunnasta ja Suomen Punaisesta Rististä. Työryhmän vetäjänä toimi ja sosiaali- ja terveystoimen edustajana johtava asiantuntija Lauri Heino.

- Sivistys- ja vapaa-aikatoimi: Laila Mäkelä
- Työllisyyspalvelut: Heidi Elo
- Tekninen toimi: Marko Tähtinen (Anne Ahtiainen)
- Seurakunta: Taru Sahla
- SPR: Tuula Sipilä
- Sosiaali- ja terveystoimi: Lauri Heino (työryhmän sihteeri)

Liedon kaupungin Kotouttamisohjelman keskiössä on kuvata kunnan palveluita, jotka edistävät maahanmuuttajien kotouttamista Lietoon. Kotouttamisohjelman alussa luodaan katsaus kotouttamisasioiden valtakunnalliseen lainsäädäntötilanteeseen ja tarkastellaan kotouttamisteemaa suhteessa Liedon kaupungin ja Varsinais-Suomen alueen strategioihin.

Luvussa kolme tehdään lyhyt katsaus Liedon kaupungin pakolais- ja maahanmuuttotilanteeseen. Luvussa neljä eritellään kunnan ja kolmannen sektorin palveluvalikoimaa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluvalikoimaa ei esitellä tarkemmin, koska vuoden 2023 alusta palveluiden järjestämisestä vastaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha). Oletettavaa kuitenkin on, että Liedosta saadaan edelleen sote-palveluita maahanmuuttajille, kuten tähänkin asti.

Viimeisessä luvussa otetaan lyhyesti kantaa tuleviin toimintasuosituksiin, joilla Liedossa voidaan parhaiten vastata maahanmuuttajien palvelutarpeeseen. Kotouttamisohjelman ei ole tarkoitus olla stabiili toimenpideohjelma vaan ohjelmaa olisi hyvä päivittää vuosittain, jotta se olisi ajan tasalla ja palvelisi siten täysimääräisesti niin kunnan kuin järjestöjen työntekijöitä kotouttamisen edistämisen toimeenpanossa. Kotouttamisohjelman päivitystarpeita aiheuttaa niin kotouttamislainsäädännön uudistus kuin sote-uudistuskin.

2. Kotouttamisen edistäminen

2.1. Kotouttamista ohjaava lainsäädäntö

Kotoutumislain (1386/2010) keskeiset tavoitteet ovat kotoutumisen kaksisuuntaisuuden¹ edistäminen ja kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, alkuvaiheen ohjauksen parantaminen sekä maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen. Tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajalle on tarjottava kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluita erityisesti alkuvaiheessa.

Kotoutumislain tarkoituksena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista.

Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista julkaistiin 17.6.2021. Selonteon pohjalta lakia kotoutumisen edistämisestä on tarkoitus uudistaa vuoden 2022 aikana ja uuden lainsäädännön on tarkoitus astua voimaan vuoden 2024 lopussa. Uudistus kytkeytyy tiiviisti hyvinvointialueuudistukseen sekä TE-palvelut 2024 -uudistukseen, jonka myötä TE-palvelut siirtyvät kunnille. Selonteossa esitetään, että kotoutumispalveluiden kokonaisvastuu siirtyisi kunnille vuonna 2024 ja työvoiman ulkopuolella olevien osalta vastuu siirtyisi kuntaan jo 1.1.2023.

Keskeiset selonteossa esitettävät uudistukset ovat:

1. Kotoutumisen alkuvaiheen tehostamiseksi valmisteltava **maahanmuuttajan kotoutumisohjelma**, jonka laatimisesta kunta vastaa. Kotoutumisohjelmaan sisältyisi vähintään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma. Lisäksi uutena palveluna lakiin sisällytettävä monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotoutumiskoulutusta, muita palvelutarpeeseen perustuvia kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita, ohjausta ja neuvontaa sekä jatko-ohjaus ohjelman päättyessä. Kotoutumista edistäviä palveluita järjestettäisiin lisäksi osana kunnallisia perus- tai työllisyyspalvelui-

¹ Kaksisuuntaisella kotoutumisella tarkoitetaan sitä, kun Suomeen muuttaa väestöä muista maista ja kulttuureista, suomalaiset opettelevat ja sopeutuvat monikulttuurisempaan ja moninaisempaan työ- ja kulttuurielämään.

ta, kansallista koulutusjärjestelmää, hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveyspalveluita taikka järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintaa.

2. Peruspalveluiden ja yleisen koulutusjärjestelmän kehittäminen vastaamaan entistä paremmin myös maahanmuuttajien tarpeisiin.
3. **Ohjauksen ja neuvonnan vakinaistaminen ja vahvistaminen** kaikille Suomeen muuttaneille maahanmuuton perusteesta, elämäntilanteesta tai maassa asutusta ajasta riippumatta.

2.2. Kotouttamista ohjaavat strategiat

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategia 2020-luvulle julkaistiin 13.2.2020. Strategian käytännön toteuttamisesta vastasi Siirtolaisuusinstituutti tehden yhteistyötä monien eri tahojen kanssa. Maahanmuuttostrategia luo suuntaviivat maakunnan tilanteelle alueella asuvia ulkomaalaisia koskien sekä tarjoaa toimenpideratkaisuja kotouttamiseen liittyviin asioihin.

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategian kolme päätavoitetta ovat:

1. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen
2. Vetovoiman ja pitovoiman lisääminen
3. Hyvien väestösuhteiden edistäminen

Liedon kaupungin strategiassa kotouttamis- ja maahanmuuttoasioihin ei suoraan viitata, mutta strategian painopistealue *lietolainen on aktiivinen ja onnellinen* sopii yhteen kotouttamisen edistämisen kanssa. Kun kunnan tarjoamat palvelut osallistavat ja vahvistavat maahanmuuttajien kotouttamista on prosessin lopputulemana aktiivinen ja onnellinen lietolainen.

Kotouttaminen ja erityisesti sen työllisyyttä edistävät toimet tulee kunnassa nähdä tärkeänä panostuksena työvoiman saatavuuteen ja sitä kautta esimerkiksi yritysmuutteisyyteen (työvoiman saatavuus) ja taloudelliseen vahvistumiseen (veropohja).

3. Katsaus Liedon kaupungin maahanmuutto- ja pakolaistilanteeseen

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa on solmittu sopimus pakolaisten hallitusta vastaanottamisesta kuntaan vuonna 2009. Sopimuksessa kunta on sitoutunut ottamaan vastaan 5–10 pakolaista vuodessa. Uusi sopimus on tehty vuonna 2019 ja uudessa sopimuksessa kunta sitoutui vastaanottamaan yhteensä 5-10 ELY-keskuksen kotouttamislain 43 §:n nojalla osoittamaa pakolaista. ELY-keskus sopii kunnan kanssa vielä aina erikseen sijoitettavista pakolaisista. ELY-keskuksesta saadun tiedon mukaan vuonna 2022 Lietoon ei ole vielä tullut yhtään pakolaista, mutta suunnitelmissa on yhden pakolaisperheen saapuminen kuntaan alkuvuonna 2023.

ELY-keskuksen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA) maksaa kunnalle korvausta kuntaan sijoitetuista pakolaisista kotoutumislain ja ELY-keskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta kohden										
Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
/1000 asukasta kohden	20,9	21,9	23,6	26,5	28,2	29,2	31,2	32,3	35,2	37,8

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2022

Indikaattori ilmaisee muuta kuin Suomen virallisia kieliä (suomi, ruotsi ja saame) äidinkielenään puhuvien osuuden tuhatta asukasta kohti.

Ulkomaalaistaustaiset Liedossa / 1 000 asukasta kohden										
Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
/1000 asukasta kohden	21,9	22,9	24,8	27,5	28,8	30,3	31,8	32,6	36,0	38,6

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2022 Indikaattori ilmaisee ulkomaalaistaustaisten osuuden tuhatta asukasta kohti.

Ukrainalaisten tilanne Liedossa:

Ukrainasta on saapunut Lietoon Venäjän helmikuussa 2022 aloittaman hyökkäyssodan jälkeen yksittäisiä turvapaikanhakijoita. Maahanmuuttovirasto (Migri) myöntää ukrainalaisille vuoden mittaisen tilapäistä suojelua koskevan oleskeluluvan. Turussa sijaitseva SPR:n vas-

taanottokeskus hallinnoi Lietoon tulleiden ukrainalaisten tilannetta.

Ukrainasta paenneet voivat saada majoituspalveluita kunnasta ilman, että kuntaan perustetaan omaa vastaanottokeskusta. Maahanmuuttovirasto korvaa kunnille majoituksen kustannukset. Kuntamalli koskee vain tilapäistä suojelua hakeneita ja saavia henkilöitä. Kuntamalli lähtee siitä, että kuntaan asettuneet, tilapäistä suojelua hakenneet ukrainalaiset voisivat halutessaan myös jatkaa asumistaan Liedossa. Liedossa on saatavilla muutamia asuntoja ukrainalaisten majoittamista varten.

Liedon kunta on tehnyt Turun vastaanottokeskuksen kanssa sopimuksen majoituksen ja vastaanottopalveluiden järjestämisestä tilapäistä suojelua saaville henkilöille. Liedon kouluissa on muutamia ukrainalaisia koululaisia ja lokakuussa 2022 Lietoon avautuu yksityisen palveluntuottajan ylläpitämä lastensuojelulaitos, jonne sijoittuu ukrainalaisia lapsia.

Maaliskuusta 2023 alkaen kunnat saavat korvauksen ukrainalaisista (joilla kotikunta), mikäli niillä on sopimus ELY-keskuksen kanssa. Migrin kanssa tehdyt sopimukset ovat voimassa niiden osalta, joilla ei ole kotikuntaa.

4. Liedon kaupungin kotouttamista edistävät palvelut

4.1. Alkuvaiheen palvelut maahanmuuttajille – palvelutarpeen arviointi

4.1.1 Ohjaus ja neuvonta

Alkuvaiheen ohjauksella ja neuvonnalla pyritään vastaamaan maahanmuuttajien erityistarpeisiin. Maassaolon alkuvaiheessa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa tarvitaan paljon monissa arkisissa asioissa sekä viranomaisasiointeihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Vuoden 2023 alussa kuntaorganisaatio vastaa maahanmuuttajien yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Kaikille kuntaan saapuville maahanmuuttajille tarjotaan perustason ohjausta ja neuvontaa peruspalvelujen yhteydessä. Liedon kaupungissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman periaatteita.

[Kotoutujan alkuhaastattelu ja palvelutarpeen arviointi kunnassa](#) -lomake (pdf)

4.1.2. Alkukartoitus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. TE-toimisto tekee alkukartoituksen ja kotouttamissuunnitelman työnhakija-asiakkaina oleville maahanmuuttajille. Kunnan tehtävänä on järjestää alkukartoitus työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajataustaisille henkilöille. Alkukartoitus hankitaan tarvittaessa ostopalveluna.

4.1.3. Tulkkauspalvelut

Tulkkauspalvelut ostetaan Turun seudun tulkkikeskuksesta tai muilta tulkkauspalvelujen tuottajilta. Palvelumuotoina ovat puhelintulkkkaus, etäyhteystulkkkaus esim. Teams tai live-tulkkkaus.

Tulkkipalvelut: tulkkipalvelu@monetra.fi

4.2. Sivistys- ja varhaiskasvatuspalvelut

4.2.1 Varhaiskasvatus

Kun lapsi tulee varhaiskasvatuspalvelujen piiriin, lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (VASU), jossa huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan perheen kanssa suomen kielen opetuksesta yksilö- tai pienryhmäopetuksena, oman äidinkielen vahvistamisesta, omaan kulttuuriin ja uskontoon liittyvistä asioista sekä suomalaisten tapojen ja kulttuurin käytänteistä. Tulkkipalveluita käytetään tarvittaessa. Kulttuuriin ja uskontoon liittyvät ruokarajoitteet otetaan huomioon ja niitä noudatetaan. Vanhempia rohkaistaan tustumaan lapsen päivään olemalla aluksi läsnä hoitopaikassa ja osallistumaan muiden vanhempien tapausten juhliin, vanhempainiltoihin sekä toiminnan suunnitteluun.

Liedon kunnan vuokra-asunnot keskittyvät kunnan keskustaajaman, joten suurin osa maahanmuuttajalapsista on varhaiskasvatuksessa keskustan alueen päiväkodeissa. Peruslinjauksena on kuitenkin se, että lapsi on varhaiskasvatuksessa oman asuinalueensa varhaiskasvatuspaikassa.

[Varhaiskasvatuksen tueksi | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

4.2.2. Esiopetus

Maahanmuuttajakoululaisten esiopetus on keskittynyt joko keskustan esiopetusyksikköihin tai hajautettuna lähiesiopetusyksikköön oppilasmääristä riippuen.

Suomi toisena kielenä -suunnitelma (S2-suunnitelma) varhaiskasvatuksessa:

- laaditaan lapselle, jonka äidinkieli on muu kuin suomi ja jonka suomen kielen taito on puutteellinen
- on osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja se kirjataan Wilmaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Kirjaaminen tehdään tavoitteet, menetelmät ja arviointi -laatikkoon vasun tavoitteiden perään ja tavoitte otsikoidaan `S2-suunnitelma`.
- vastuu suunnitelman tekemisestä on ryhmän kasvattajalla, apua antaa tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo)

S2-lapsi on varhaiskasvatuksessa yleisellä tuella. Mikäli lapsi tarvitsee tehostetun tuen/erityisen tuen suunnitelmaa, sen laatii veo yhteistyössä ryhmän opettajan kanssa.

Jos lapsi saa tehostettua tai erityistä tukea ja kielellisten taitojen tukeminen sisältyy tuen suunnitelmaan, voidaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjata: "S2-suun-

nitelma sisältyy lapsen tehostetun/erityisen suunnitelmaan”, eikä S2-suunnitelmaa tarvitse lisäksi kirjata.

Suunnitelma laaditaan seuraavasti: Lapselle mietitään tavoitteet ja menetelmät havainnoinnin pohjalta, johon apuna voi käyttää havainnoinnin S2-portaita (löytyy tämän lomakkeen lopusta). Menetelmät otetaan käyttöön tietyksi ajaksi ja S2-suunnitelma arvioidaan viimeistään vasukeskustelun yhteydessä. Jos kehityksessä tapahtuu selkeää edistymistä, on syytä päivittää S2-suunnitelmaa.

Mitoituksessa olevan varhaiskasvatushenkilöstön lisäksi varhaiskasvatuksessa toimii varhaiskasvatuksen erityisopettajia, ryhmäavustajia, hanketyöntekijöitä sekä konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen toimintaterapeutti.

Liedon kunnan varhaiskasvatussuunnitelma: [Varhaiskasvatus Liedossa - Lieto](#)

4.2.3. Perusopetus

Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on kunnassa vuosittain n. 30–60. Maahanmuuttaja- ja pakolaisoppilaiden opetukseen (valmistava opetus, oman äidinkielen opetus, S2-opetus, tukiopetus jne.) liittyvät järjestelyt hoidetaan pääsääntöisesti Jokilaakson yhtenäiskoulussa (valmistavaa opetusta on tällä hetkellä myös Tarvasjoen koulussa). Maahanmuuttajien opetusta varten on palkattu opettaja sekä koulunkäyntiavustaja, joka toimii tulkkina ja opettajan avustajana. Kotouttamiseen liittyvä oman uskonnon opetus (pääasiassa islam) hoidetaan myös Jokilaakson koulussa. Islamin opetusta tarjotaan nyt myös Keskuskoululla ja Ilmaristen koulussa. Ilmaristen ja Keskuskoulun Islamin opettajana toimii kaupungin oma opettaja. Monialaisena työryhmänä toimii Liedon kaupungin laaja ja monialainen oppilashuoltoryhmä.

Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Oppilas voi siirtyä esi- tai perusopetukseen jo ennen valmistavan opetuksen tuntimäärien täyttymistä, mikäli hänellä arvioidaan olevan siihen riittävät valmiudet.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus, jossa kuvataan opetuksen laajuus ja sisältö sekä oppilaan edistyminen. Valmistavan opetuksen oppilasta ei arvioida numeerisesti, vaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearviointiin edellytyksiä kehittävää. On tärkeää, että arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Valmistavaan opetusryhmään olemme työllistäneet mm. ukrainasta tulleita opettajia ja muuta ammattihenkilöstöä.

[Perusopetukseen-valmistava-opetus.pdf \(oph.fi\)](#)

4.2.4. Toisen asteen koulutus

Liedon lukiossa opiskelee n. 220–250 opiskelijaa lukuvuosittain. Tällä hetkellä, lukuvuonna 2022–2023, lukiossa opiskelee 12 % muuta kuin suomen kieltä puhuvia. He tarvitsevat paljon tukea. Lukiomme antaakin hyvin yksilöllistä tukea apua tarvitseville opiskelijoille yhdessä opiskelijahuollon kanssa. Teemme yhteistyötä myös Turun kaupungin kanssa, jossa on tarjolla opetusta kymmenillä eri kielillä.

Lukiossa on kansainvälinen linja, jossa on yhdistetty opiskelijoita eri vuosiluokilta. Lukiossa toteutetaan lukuvuosittain useita Erasmus -hankkeita.

Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelma tarjoaa nuorille, opiskelijoille ja aikuisille mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja rahoitusta kouluttautumiseen, opiskeluun tai harjoitteluun ulkomailla. Lisäksi ohjelma tarjoaa oppilaitoksille ja organisaatioille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppaniensa kanssa.

Liedon lukio | Esittely

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän ammatillinen yksikkö Novida sijaitsee Liedossa lukion läheisyydessä. Novidassa on myös ns. tuva-koulutusta (=tutkintoon valmentavaa koulutusta) tarjolla.

TUVA:ssa voi:

- selvittää, mitä eri vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on kouluttautua perusopetuksen jälkeen.
- kartoittaa eri ammatteja ja tutustua ammatilliseen opetukseen.
- suorittaa osia ammatillisesta koulutuksesta ja/tai lukiosta.
- korottaa perusopetuksen arvosanoja.
- mennä tutustumaan oikeaan työelämään ja eri ammatteihin.
- vahvistaa suomen kielen taitoa ja/tai opiskeluvalmiuksia.

Tuvassa saa yksilöllistä ohjausta ja tukea opintoihin ja tulevaisuuden suunnitelmiin sekä arjen hallintaan. Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma HOKS.

Tuva-koulutus kestää korkeintaan 38 viikkoa (maksimissaan yksi vuosi), ja koulutuksen suorittamisen jälkeen opiskelija voi hakeutua opiskelemaan toiselle asteelle ammatilliseen koulutukseen tai lukioon. Halutessa voi siirtyä jo aiemminkin opiskelemaan toisen asteen koulutukseen, jos on saavuttanut tarvittavat valmiudet TUVA-opinoissa. TUVA-koulutuksessa saa samat opintososiaaliset edut kuin tutkinto-opiskelijanakin. Koulutuksen käytyä saa lisäpisteitä yhteishakuun kahden vuoden ajan.

Peruskouluissa on käytettävissä opettajien lisäksi oppilashuoltohenkilöstöä, erityisopettajia, koulunkäynninohjaajia, kouluvalmentajia, koulunuorisotyöntekijä ja erilaisia hanketyöntekijöitä. Novidan yksikössä ja lukiossa on vastaavia tukipalveluja erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) - Novida

4.3. Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

Kulttuuri-, liikunta-, nuorisotyöllä on merkittävä rooli kotouttamisessa. Nämä tahot voivat edistää maahanmuuttajien osallistumista ja vuorovaikutusta kantaväestön kanssa. Kaupungin liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotoimen palvelut on suunnattu kaikille kaupunkilaisille ja palveluista tiedottaminen maahanmuuttajille on ratkaisevassa roolissa. Palveluista tiedottaminen koulun ja eri hallintokuntien kanssa on tärkeää.

4.3.1. Kulttuuripalvelut

Ilmainen taideharrastus koulujen kerhoissa.

Kulttuuripalvelut tarjoavat mm. elokuvaesityksiä, nukketatteriesityksiä ja lasten kulttuuritapahtumia kaikille lapsille.

4.3.2. Liikuntapalvelut

Ilmainen harrastustoiminta Liedon kaikilla kouluilla heti koulupäivän päätyttyä.

Liikuntapalveluista mm. Moto-kerho, Peuhut, Lieto-tanssit ja seniorien kuntosalivuorot ovat hyviä esimerkkejä matalan kynnyksen tarjonnasta.

Liikuntapalvelut ohjaa ja neuvoo kaupunkilaisia eri yhdistysten, järjestöjen, urheiluseurojen, seurakunnan ja Lieto-opiston vapaa-ajanpalveluihin ja harrastuskursseille.

Urheiluseuroista mm. Liedon Pallo järjestää maahanmuuttajille jalkapallon harrastustoimintaa sekä soveltavaa jalkapalloa.

4.3.3. Nuorisopalvelut

Liedon kaupungin nuorisotoimintaan on lapsilla ja nuorilla vapaa pääsy. Nuorille tarkoitettua nuorisotalotoimintaa tarjotaan Ilmarisissa, Tarvasjoella ja Liedon keskustassa.

Retket, leirit ja koulujen loma-ajan toiminta on kaikille avointa ja edullista. Lisäksi toiminnassa pystytään huomioimaan myös lapset ja nuoret, jotka eivät käytä suomea äidinkielenään.

Kouluilla on mahdollista saada apua ja tukea koulunuorisotyöntekijältä.

[Nuorten palvelut - Lieto](#)

[Liikunta - Lieto](#)

[Kulttuuri - Lieto](#)

4.3.4. Kirjastopalvelut

Liedon kirjasto tilaa tarpeen ja saatavuuden mukaan erikielisiä tilapäiskokoelmia maahanmuuttajien käyttöön. Ukrainankielistä kirjallisuutta on tilattu myös oma pieni kokoelma, pääasiassa lasten kirjoja. Maahanmuuttajaryhmille annetaan opastusta kirjastonkäyttöön tarvittaessa. Myös Liedon koulukirjastoissa pyritään ottamaan huomioon maahanmuuttajien tarpeet. Verkkokirjastopalveluja ja maahanmuuttajille suunnattuja esitteitä suunnitellaan Vaski-kirjastojen yhteistyönä. Monikielisen kirjaston esitteitä on saatavana lukuisilla kielillä, uusimpana ukraina-englanti. E-aineistoissa on saatavilla kirjoja ja äänikirjoja suomeksi, englanniksi, ruotsiksi, saksaksi ja ranskaksi sekä sähköisiä lehtiä yli 60 eri kielellä. Tarjolla on myös verkkokielikursseja suomeksi, englanniksi, espanjaksi, venäjäksi ja ruotsiksi.

[Kirjasto - Lieto](#)

4.3.5. Lieto-opiston palvelut

Lieto-opisto järjestää suomen kielen opetusta maahanmuuttajille tarpeen ja kysynnän mukaan. Opetusta annetaan tällöin kaksi kertaa viikossa. Koulutukseen voi osallistua myös lukion vaihto-opiskelijoita ja au-paireja.

Maahanmuuttajat ovat tervetulleita kaikille opiston kursseille, jos ei ole suuria kieli-ongelmia.

Liedosta ohjataan opiskelijoita myös lähellä sijaitsevaan Turun kristilliseen opistoon. Koulutustarjontaan kuuluvat eri alojen jatko-opintoihin valmistavat kansanopistolinjat, ammatillinen koulutus, aikuisten perusopetus, tutkintokoulutukseen valmentava koulutus sekä maahanmuuttajakoulutukset. Opisto on monikulttuurinen ja monimuotoinen oppimisympäristö, joka kokoaa vuosittain yli 800 eri ikäistä ja eri koulutustaustaista opiskelijaa yli 50 eri maasta.

[Liedon kansalaisopisto on Lieto-opisto - Lieto](#)
[Maahanmuuttajille - Turun kristillinen opisto](#)

4.4. Työllisyyspalvelut

TE-palvelut:

- Työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus
- Ajanvarauksella TE-asiantuntijoiden tapaamiset työllistämispalveluissa Liedossa

Liedon kaupungin työllistämispalvelut:

- Työttömille työnhakijoille tarjotaan työkokeilua, palkkatukityötä ja op-
pisopimusta kunnan eri hallintokunnissa sekä kolmannella tai yksityi-
sellä sektorilla.
- Työttömien työnhakijoiden kotoutumisen edistäminen yhteistyössä
TE-palveluiden kanssa
- Yhteistyönä elinkeinopalveluiden kanssa työntekijöiden ja työnantajien
väliset tapahtumat, vierailut ja suoran työllistymisen edistäminen.
- Yhteistyönä Lieto-opiston kanssa suomen kielen opetus.
- Yhteistyönä hyvinvointialueen kanssa kuntouttava työtoiminta.

Yhteystiedot:

Heidi Elo

Työllisyyspäällikkö, Työllistäminen

Puh. 050-5540835

4.5. Sosiaali- ja terveyspalvelut

Palveluiden siirto Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhalle 1.1.2023 lukien.

Liedossa maahanmuuttajien sosiaalipalvelut koostuvat pääosin samoista peruspalveluista, joita muillekin kuntalaisille tuotetaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden maahanmuuttajille tarjoamat palvelut tarkentuvat vuonna 2023.

4.6. Asuminen ja tekniset palvelut

Asukkaat kunnan vuokra-asuntoihin valitsee Liedon Asunnot Oy:n hallitus. Pakolaisten asumista tuetaan Ehjä ry:n ohjaajien voimin.

Asuntojen puute on vaikeuttanut maahanmuuttajien asunnon saantia. Asuntojen vapautumista joudutaan usein odottamaan pitkään. Tämä hidastaa myös pakolaisten vastaanottoa kuntaan.

4.7. Kolmannen sektorin palvelut

4.7.1. Seurakunta

Liedon seurakunta tarjoaa yhteisön, jossa eri kulttuuritaustoista tulevat voivat löytää osallistumisen ja yhdessä tekemisen mahdollisuuden. Uskonto ja siihen liittyvät kulttuuriset tavat ovat merkittävä osa maahanmuuttajan identiteettiä, ja kirkossa on laajaa uskonnollista osaamista ja ymmärrystä. Liedon seurakunnan diakoniatyö tarjoaa kriisiapua, taloudellista ja aineellista apua sekä henkistä tukea tasapuolisesti kaikille lietolaisille, myös maahanmuuttajille. Ystävä- ja tukihenkilötoiminta toteutuu seurakunnan omissa toiminnoissa ja myös yhteistyössä SPR:n kanssa.

Ystäväpalvelun kautta maahanmuuttajan on mahdollista saada tukea arkeen ja yksinäisyyteen liittyvissä kysymyksissä. Maahanmuuttajilla on myös mahdollisuus lähteä itse toimimaan vapaaehtoisena, järjestämään erilaisia tapahtumia ja tempauksia.

Yhteystiedot:

Taru Sahla

puh. 044-7443218

taru.sahla@evl.fi

Vastaava diakoniatyöntekijä

Liedon seurakunta

4.7.2. Suomen Punainen Risti (SPR)

SPR:n Ystävätoiminta auttaa perheitä ja yksinasuvia sopeutumaan Suomeen. Arjen Apu on puolestaan vain kolmen käyntikerran tehostettu tuki, joka auttaa maahanmuuttajaa asettumaan uuteen paikkaan; siinä maahanmuuttaja tutustetaan ympäristöön ja palveluihin.

Vapaaehtoiset koordinoivat tarvittaessa tavaroiden keräystä pakolaisille ja avustavat asuntojen sisustamisessa. Ehjä ry on ohjannut yksin alaikäisinä Suomeen tulleita SPR:n kummeille, jotka on tehtävään koulutettu.

SPR järjestää kulttuureja yhdistäviä teematapahtumia muiden toimijoiden kanssa. Suurin tapahtuma on ollut Rasisminvastaisen viikon tapahtuma. Syksyllä 2022 aloitti kirjallisuuspiiri kirjaston kanssa. Ajatuksena on suomen kielen käyttö yhdessä kanta-

suomalaisten kanssa.

Liedon SPR:n paikallisosasto tekee yhteistyötä SPR:n Varsinais-Suomen piiritoimiston ja Turun vastaanottokeskuksen kanssa. SPR:n työntekijät ohjaavat maahanmuuttajia tarpeen mukaan Turun Skanssin tai Aurakadun Infotoreille.

Yhteystiedot: [RedNet](#), [Punaisen Ristin sivusto vapaaehtoisille](#)

4.8. Muut palvelut

Varsinais-Suomessa ja etenkin Turussa eri järjestöillä on monipuolista kotoutumista edistävää toimintaa. Maahanmuuttajayhdistyksiä ja monikulttuurisia yhdistyksiä on kymmeniä, esimerkiksi Sondip – Varsinais Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto, Yhdessä yhdistys ry, DaisyLadies ry ja SateenkaariKoto ry. Lisäksi Varsinais-Suomen SPR:n piiri on tehnyt alueella jo pitkään monikulttuurista työtä ja Mannerheimin lasten-suojeluliitto (MLL) toimii erityisesti lapsiperheiden ja äitien kotoutumisen tukena.

Varsinais-Suomessa on kotoutumisen peruspalveluiden ja kotoutumiskoulutusten lisäksi käynnissä useita eri organisaatioiden hallinnoimia hankkeita maahanmuuttaneiden kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi. Vuonna 2019 Turkuun perustettiin osaamiskeskus, joka toimii nimellä Maahanmuuttajien osaamispiste. Sieltä Turussa asuvat maahanmuuttajat saavat tukea työnhakuun, opiskeluun ja suomen kielen oppimiseen. Turun kaupungin Infotori on matalan kynnyksen neuvontapiste. Se tarjoaa omakielistä neuvontaa ja opastusta 12 eri kielellä. Turun kaupungilla on myös monikulttuurisuusneuvosto, joka edistää ja seuraa kotoutumista, osallistuu kaupungin palveluiden suunnitteluun ja vahvistaa monikulttuurista osaamista.

5. Liedon kaupungin kotouttamisen edistämisen toimenpidesuosituksset ja seuranta

5.1. Kotouttamispalveluiden koordinointi

Onnistuminen kotoutumisen edistämässä edellyttää tiivistä yhteistyötä asukkaiden, kaupungin ja hyvinvointialueen kesken. Liedossa on tärkeää huolehtia siitä, että kotoutumislain mukaisiin tehtäviin ja palveluihin on osoitettu riittävä työntekijäresurssi. Lisäksi kunnan tulee tunnistaa tarvittavat yhdyspinnat ja kehittää tarvittavat rakenteet ja yhteistyökäytännöt myös kotoutumisen palveluissa.

Lietoon olisi perusteltua nimetä kotouttamispalveluista ja niiden koordinoinnista vastaava työntekijä. Työntekijän sijoittumisaikaa kuntaorganisaatiossa saattaisi sopia hyvin työllisyyspalveluiden sektorille. Mikäli Lietoon ollaan perustamassa hyvinvointikoordinaattorin vakanssi, voisi kotouttamisasiat sopia yhtenä osa-alueena myös hyvinvointikoordinaattorin työnkuvaan. Tärkeintä on kuitenkin, että kotouttamisasioihin on nimetty henkilö, jonka puoleen voi kääntyä kotouttamisasiissa ja hän vastaa yhdyspintatyöstä hyvinvointialueen suuntaan.

5.2. Toimenpidesuosituksset

- Nimetään vastuhenkilö, joka toimii kotouttamistyöryhmän koollekutsujana ja puheenjohtajana.
- Nimetään maahanmuuttaja-asioiden yhdyshenkilöt eri palvelualueilta. Työryhmässä tulisi olla edustajia myös hyvinvointialueelta.
- Maahanmuuttajien työllisyyden ja yrittäjyyden lisääminen. Työelämälähtöisen kielikoulutuksen markkinointi, maahanmuuttajien yritysneuvontaan panostaminen.

5.3. Seuranta

Kotouttamisohjelman päivitys ja seuranta tulee olla jatkuvaa. Liedon kaupungin Kotouttamistyöryhmän tulee varmistaa kotouttamisohjelman ajantasaisuus heti vuoden 2023 aikana, kun on selvinnyt, miten sosiaali- ja terveystoimen palveluita Liedossa jatkossa järjestetään.